

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Strömsbergs
Friskola med huvudmannen Friskolan i Strömsberg AB
i Karlskrona kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Strömsbergs Friskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.

Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Strömsbergs Friskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling och ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver systematiskt följa upp kunskapsresultaten och analysera dem i relation till undervisningens genomförande och förutsättningar. Utifrån analysen, som ska dokumenteras, behöver rektorn vidta konkreta förbättringsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla undervisningen så att den utmanar även de elever som har nått långt i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och personalen behöver utveckla former för att systematiskt kartlägga elevernas trygghet, så att de utifrån kartläggningens resultat kan bedriva ett medvetet arbete med trygghet.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning, och ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver styra arbetet med kvalitetssäkring av bedömningar genom att se till att samtliga lärare samverkar med kollegor i bedömningsfrågor och att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra omdömen och betyg i samtliga ämnen.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, och ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver skapa strukturer och rutiner för att kritiskt granska och göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet, i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 12 december 2025 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:10216) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling, och utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och inkommen dokumentation.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn har god kännedom om undervisningen och lärarnas förutsättningar, men gör ingen systematisk uppföljning av utbildningen eller en analys där hen ställer kunskapsresultaten i relation till undervisningens kvalitet eller verksamhetens förutsättningar. Rektorn skaffar sig kännedom om undervisningen, arbetet med värdegrundsuppdraget och lärarnas förutsättningar genom att bland annat delta i skolans olika mötesforum. Rektorn gör också lektionsbesök, även om detta inte sker med systematik. Uppföljning av kunskapsresultat sker en gång per termin vid så kallade elevvårdskonferenser där lärare, elevhälsa och rektor medverkar. Fokus är då främst på individnivå och de elever som riskerar att inte nå målen, även om iakttagelser på gruppnivå också lyfts. I övrigt följer rektorn upp betygen i årskurs 6 i och med att hen själv är betygssättande lärare i denna årskurs. Rektorn tar dock inte regelmässigt del av omdömen i övriga årskurser och gör inte heller någon närmare analys av kunskapsresultaten, såsom jämförelser över tid eller mellan elevgrupper. Inte heller dokumenterar rektorn sina slutsatser av en sådan analys. Rektorn har konstaterat att skolan har hög måluppfyllelse i samtliga ämnen i årskurs 6 och att detta kan bero på elevunderlaget och att skolan är liten så att alla elever blir sedda.

Utifrån den kännedom rektorn har om verksamheten har rektorn identifierat utvecklingsbehov och genomfört vissa förbättringsåtgärder. Rektorn har sett ett behov av att utveckla skolans arbete med stödåtgärder, varför rektorn har rekryterat en speciallärare som under innevarande läsår skapat en bättre struktur i arbetet med positiva effekter för eleverna.

Vidare har rektorn arbetat för att flytta och utveckla skolbiblioteket, men bakgrunden till detta är lokalmässiga skäl snarare än en analys av verksamhetens måluppfyllelse. Vidare har rektorn konstaterat att skolan behöver bli bättre på att nyttja lärarnas ämneskompetenser genom att flytta lärare mellan elevgrupper, liksom att viss undervisning inte fullt ut anpassas utifrån elevers förmåga, i synnerhet när det gäller utmaningar för de elever som ligger långt fram. Inom dessa områden pågår dock inget förbättringsarbete vid tidpunkten för granskningen.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn ger viss ledning kring hur det pedagogiska arbetet ska bedrivas på skolan, men det saknas en organisation för kollegialt lärande. Rektorn har skapat en struktur med flera forum för samverkan mellan lärare, exempelvis veckomöten och kvällsmöten en gång i månaden. Vid dessa tillfällen behandlas bland annat praktiska frågor och frågor om undervisningen. Däremot pågår inget kollegialt lärande på skolan och det saknas också forum med detta uttalade syfte. Vidare är skolans arbets- och förhållningssätt tydliga för personalen på så sätt att de arbetar nära ledningen och alltid har möjlighet att ställa frågor. Det är korta beslutsvägar och det finns inarbetade arbetssätt, exempelvis kring hur man hanterar frånvaro och särskilt stöd. Kommunikationen kring förväntade arbetssätt sker dock mer informellt än strukturerat och systematiskt. När det gäller lärarbehörighet finns flera undervisande lärare som saknar legitimation och andra lärare som är legitimerade men obehöriga i vissa undervisningsämnen. De obehöriga lärarna har möjlighet att vid behov ta hjälp av behöriga kollegor, men då de arbetat länge på skolan får de inget strukturerat stöd. En kommande vikarie ska dock introduceras genom att gå bredvid ordinarie lärare under en period.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn ger svag ledning kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete och har låg kännedom om i vilken grad eleverna ges samma förutsättningar oberoende av kön. Rektorn jämför inte kunskapsresultaten för pojkar och flickor på ett systematiskt sätt, även om rektorn vid enstaka tillfälle har uppmärksammat skillnader i resultat mellan könen och konstaterat att de berott på att enstaka elever gett stort utslag i statistiken. Rektorn följer inte heller upp undervisningen ur ett jämställdhetsperspektiv och ger ingen konkret ledning i hur personalen ska arbeta främjande med skolans jämställdhetsuppdrag. En del av idrottsundervisningen bedrivs i en av klasserna i könsuppdelade grupper, eftersom det saknas personal att bemanna två omklädningsrum samtidigt. Inte heller detta är något som rektorn problematiserat ur ett jämställdhetsperspektiv.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver systematiskt följa upp kunskapsresultaten och analysera dem i relation till undervisningens genomförande och förutsättningar. Utifrån analysen, som ska dokumenteras, behöver rektorn vidta konkreta förbättringsåtgärder.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det saknas systematik i skolans kvalitetsarbete på så sätt att rektorn varken gör en bred uppföljning av kunskapsresultaten eller en analys där hen sätter resultaten i relation till sin kännedom om undervisningen och lärarnas förutsättningar. Utan en sådan uppföljning och analys finns en risk att rektorn inte uppmärksammar angelägna utvecklingsbehov och att rektorn inte heller vidtar träffsäkra åtgärder för att utveckla undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn i dialog med huvudmannen utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet för att skapa bättre förutsättningar att kunna höja kvaliteten på undervisningen och andra delar av utbildningen. Inledningsvis kan rektorn och huvudmannen tillsammans se över hur de kan utforma ett kvalitetsarbete som är ändamålsenligt för den specifika skolenheten och som samtidigt utgår från de nationella mål, krav och riktlinjer som finns i skollagen, läroplanen och andra författningar. Det kan exempelvis handla om att hitta former för att på ett systematiskt vis följa upp omdömen och betyg i samtliga ämnen och årskurser och att göra jämförelser mellan ämnen och elevgrupper över tid. Med hjälp av de samlade underlagen kan rektorn söka förklaringar till mönster i kunskapsresultaten genom att sätta dem i relation till sin kännedom om undervisningen och verksamhetens förutsättningar. Utifrån sina slutsatser behöver rektorn sedan formulera prioriterade utvecklingsområden och planera för förbättringsåtgärder på skolenheten. Det är viktigt att rektorn och huvudmannen tillsammans hittar lämpliga former för att dokumentera arbetet, eftersom dokumentation gör det möjligt att dra lärdomar av tidigare arbete och hjälper till att hålla i arbetet över tid, exempelvis om nyckelpersoner byts ut. Som stöd i att utveckla arbetet med uppföljning och analys kan rektorn med fördel använda sig av det nationella kvalitetssystemet och Skolverkets vägledning på området.¹

¹ Skolverket (2025). *Systematiskt kvalitetsarbete – så fungerar det*.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/kvalitetsarbete/systematiskt-kvalitetsarbete---sa-fungerar-det> [2025-04-08].

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och inkommen dokumentation.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är i vissa delar strukturerad och varierad och lärarna arbetar aktivt med att stödja eleverna. Undervisningen har över lag en struktur med tydliga inledningar och sammanhang i uppgifterna. Lektionerna inleds exempelvis med återkoppling till tidigare lektioner och en kort genomgång av vad eleverna ska göra. Däremot görs syftet med lektionen eller olika arbetsmoment inte tydligt för eleverna. Även om lärarna pratar om syftet med eleverna, sker detta främst i vissa klasser och om elever frågar efter det. Härtill har undervisningen i flera ämnen en variation och balans mellan olika typer av uppgifter och aktiviteter. Eleverna får i viss mån växla mellan att arbeta enskilt eller i olika konstellationer och aktiviteterna varierar under lektionerna, exempelvis genom att lärarna håller genomgångar, att eleverna får skriva texter, redovisa muntligt och göra praktiska övningar. Medan vissa lärare arbetar medvetet för att skapa variation genom val av material och arbetssätt, arbetar andra lärare dock mindre aktivt med detta. Vidare ges överlag i undervisningen ett aktivt lärarstöd så att eleverna förstår, kommer i gång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang. Lärarna är medvetna om vilka elever som behöver extra stöd för att komma i gång och arbetar med att uppmuntra dem, kontrollera att de har förstått uppgiften och vid behov hålla extra genomgångar. På vissa lektioner är även specialläraren med som en resursperson vilket ger ytterligare möjlighet till lärarstöd för eleverna.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Undervisningen ger möjligheter för eleverna att reflektera kring undervisningens innehåll och det egna lärandet. Lärarna låter eleverna

reflektera kring öppna frågor, exempelvis genom problemlösning i matematik och i diskussionsfrågor kopplat till texter som eleverna läser. Det finns utrymme för eleverna att reflektera över sitt eget lärande i vissa ämnen genom att lärarna på olika sätt synliggör vad eleverna lärt sig och diskuterar detta med dem. Några lärare arbetar exempelvis medvetet med att illustrera progression i lärandet i form av diagram eller genom att låta elever gå tillbaka till sådant de arbetat med i tidigare årskurser för att se vad de lärt sig. Eleverna ges också vissa strategier för sitt lärande, bland annat genom att de får diskutera olika sätt att lösa problem, genom att lärare introducerar dem till minnestekniker såsom rim, ramsor och sånger och genom att de arbetar med olika strategier för läsförståelse.

Vidare ges elever i vissa ämnen och klasser inflytande över undervisningen, men alla lärare arbetar inte strukturerat med att göra eleverna delaktiga i utvärdering och planering. Vissa lärare låter eleverna vara med och påverka undervisningen genom att lärarna fångar upp elevers förslag på vad eleverna vill fördjupa sig i och hur de vill arbeta i olika ämnen, eller genom att lärarna låter eleverna välja mellan olika arbetssätt som att titta på film eller att läsa. Andra lärare lämnar mindre utrymme för elevinflytande. Vidare finns lärare som på olika sätt låter eleverna utvärdera undervisningen efter ett arbetsområde, antingen muntligt eller skriftligt, men också lärare som inte regelmässigt utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Det förekommer inslag i undervisningen som stärker elevernas motivation att lära och lärarna förmedlar genomgående höga förväntningar på eleverna. Lärarna uttrycker till eleverna att de räknar med att de ska genomföra sina uppgifter och att de tror att eleverna kan lyckas med skolarbetet. För att motivera eleverna försöker vissa lärare också återkoppla när eleverna utvecklas eller gör det de ska, exempelvis genom att ge en guldstjärna till de yngre eleverna när de genomfört sin läxa. Flera lärare arbetar också för att skapa motivation hos eleverna genom att förmedla en positiv attityd och ett personligt intresse för ämnet, liksom genom att skapa en varierad undervisning med praktiskt arbete, stimulerande uppgifter och undersökande arbetssätt. Samtidigt finns lärare som inte arbetar lika aktivt med att stärka elevernas motivation.

Vidare framgår att lärarna inte fullt ut anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt så att det stimulerar och utmanar alla elever. Flera lärare arbetar visserligen med att ta fram eget material till eleverna på olika nivåer, både lättare och svårare sådant. Vissa lärare arbetar också mycket med öppna frågor och fördjupningsuppgifter som kan anpassas så att de utmanar även de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Fokus i undervisningen är dock främst på att stötta de elever som har

behov av stödinsatser. Följden blir att de elever som ligger långt fram får ta eget ansvar för att arbeta vidare, ibland utan lärarens vägledning. Det finns också delar av undervisningen där alla elever arbetar med samma uppgifter oberoende av kunskapsnivå.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla undervisningen så att den utmanar även de elever som har nått långt i sin kunskapsutveckling.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen inte alltid är utformad så att den ger utmaningar och stöttning till de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Detta riskerar att få till följd att dessa elever inte får möjlighet att nå sin fulla potential och dessutom finns en risk att de tappar intresset för skolarbetet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna diskuterar hur de ska arbeta för att utveckla undervisningen på detta område. Rektorn kan till exempel organisera kompetensutveckling för att möjliggöra en anpassad undervisning med utmanande och stimulerande uppgifter. Rektorn kan också organisera verksamheten så att den ger lärarna goda förutsättningar att arbeta tillsammans, lära av varandra och dela med sig av såväl lyckade som mindre lyckade erfarenheter i undervisningen inom ramen för ett kollegialt lärande. När det gäller lärarnas arbete i undervisningen är det viktigt att de skaffar sig god kännedom om elevernas kunskapsnivå så att uppgifterna utformas för att stimulera och utmana. Lärarna behöver även ge elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling ledning och återkoppling så att de får uppmuntran att komma vidare och prestera på högre nivå. Det är viktigt att elever som uppfattas som självgående inte lämnas ensamma i sin kunskapsinhämtning. För inspiration i arbetet hänvisas till Skolinspektionens rapport om stimulerande undervisning för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.²

Trygghet och studiero

Författningsstöd

² Skolinspektionen (2022). *Stimulerande undervisning för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Med fokus på undervisningen i årskurs 4*. Tematisk kvalitetsgranskning.

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och inkommen dokumentation.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Personalen bedriver i flera avseenden ett samlat arbete för att främja studiero och eleverna görs i viss mån delaktiga i arbetet. Det finns vissa gemensamma metoder och arbetssätt för att skapa en lugn miljö på lektionerna som också tillämpas av lärarna. Exempel på detta är att lärarna arbetar strategiskt med elevernas placeringar i klassrummet, att lärarna pratar med eleverna om vikten av respekt samt att lärarna i de lägre årskurserna använder olika typer av belöningssystem för att uppmuntra arbetsro. Vidare har lärarna möjlighet att diskutera frågor kring studiero, både i frekventa mötesforum som morgonmöten och vid elevvårdskonferenser som hålls varje termin. Lärarna stöttar och uppdaterar också varandra vid behov, exempelvis i samband med överlämningar mellan lektioner. På skolan råder samsyn kring studiero och hur ordningsstörningar ska hanteras. Härutöver görs eleverna i viss mån delaktiga i arbetet med studiero genom att lärarna pratar med dem om detta, särskilt i de lägre årskurserna. Skolan har också ordningsregler som finns uppsatta i vissa klassrum och som går igenom med eleverna vid läsårsstart. Däremot upplever inte eleverna fullt ut att de görs delaktiga i arbetet med regler eller studiero.

Arbetet för trygghet

Det finns ett arbete med trygghet som i viss mån utgår från identifierade behov, men skolan gör ingen systematisk kartläggning av elevers trygghet. Det främjande trygghetsarbetet på skolan omfattar olika typer av aktiviteter. Till exempel anordnas gemensamma aktiviteter där elever blandas över årskurserna, såsom att äldre elever har högläsning för yngre elever, och vid enstaka tillfällen har rektorn hållit storsamlingar med samtliga elever för att förmedla vilka värden som ska råda på skolan. De nära relationerna där all personal känner alla elever och eleverna också känner varandra upplevs också främja trygghet. Det finns gemensamma förhållningssätt i trygghetsarbetet på så sätt att personalen är samspelta kring vilka regler som gäller och kring vikten av att vara närvarande bland

eleverna. Trygghetsrelaterade frågor tas även upp på morgonmötena, då personalen exempelvis pratar om vad de behöver tänka på under dagen när det gäller enskilda elever. Vidare genomförs vissa åtgärder utifrån identifierade behov. Bland annat har det förekommit problematik kopplad till enskilda elever vilket personalen hanterar genom att prata med eller särskilt uppmärksamma dessa elever på raster. Antalet rastvakter som vistas på skolgården har också utökats. Samtliga intervjugrupper beskriver tryggheten som god, men det framgår samtidigt att skolan har få metoder för att ta reda på hur eleverna upplever tryggheten. Inför utvecklingssamtal får eleverna svara på frågor om trygghet och elevernas upplevelse fångas i viss mån också upp i informella samtal. Om något särskilt framkommer lyfter lärarna detta vidare till rektorn, men det görs ingen sammanställning av elevernas svar vid utvecklingssamtalen. Inte heller görs någon annan kartläggning av elevernas trygghet som gör det möjligt att exempelvis se förändringar över tid eller tendenser på gruppnivå.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och personalen behöver utveckla former för att systematiskt kartlägga elevernas trygghet, så att de utifrån kartläggningens resultat kan bedriva ett medvetet arbete med trygghet.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att den undersökning som görs av elevernas trygghet inte genomförs eller sammanställs på ett sådant sätt att den ger rektorn och personalen en helhetsbild av hur eleverna upplever tryggheten. Genom ett mer strukturerat arbete blir det möjligt att följa tendenser över tid och att fånga upp sådan information som eventuellt inte framkommer i samtal med skolpersonal. Därmed kan det förebyggande och åtgärdande trygghetsarbetet också blir mer träffsäkert.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och personalen tillsammans diskuterar hur de på ett mer strukturerat sätt ska skaffa sig och sammanställa kunskap om elevernas upplevelse av tryggheten på skolan. Kartläggningar kan med fördel genomföras på olika sätt, såsom genom avidentifierade enkäter, sammanställningar av kränkingsanmälningar och trygghetsvandringar tillsammans med elever på skolan. Det är viktigt att kartläggningen omfattar alla delar av utbildningen, exempelvis elevernas upplevelse av trygghet på lektionerna och raster, i omklädningsrum och på sociala medier. Utifrån en analys av det som framkommer i kartläggningen kan skolan sedan vidta

behovsinriktade åtgärder. Det förebyggande arbetet för trygghet bör också följas upp och utvecklas som en del i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning och utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorns analys av omdömen och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv är begränsad. Rektorn gör ingen systematisk uppföljning och analys av omdömen och betyg och därmed inte heller av om eventuella skillnader mellan ämnen, elevgrupper eller lärare kan bero på bristande likvärdighet i bedömningar. Rektorn har dock vid ett tidigare tillfälle identifierat att betygen varit särskilt höga i ett ämne och då pratat med den berörda läraren om detta. Rektorn jämför också betyg och resultat på nationella prov i årskurs 6 och ser att det generellt är en god överensstämmelse.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Rektorn ger ingen tydlig styrning i arbetet med kvalitetssäkring av bedömningar och rektorn har begränsad insyn i vilka metoder lärarna använder i detta arbete. Även om lärarna har möjlighet att använda planeringstid till diskussioner kring bedömningsfrågor, finns ingen särskild tid avsatt för sådana samtal och inte heller någon tydlig styrning från rektorns sida kring vad som förväntas av lärarna. Rektorn uppmuntrar visserligen lärarna att prata med varandra när de är osäkra på bedömningar, men rektorn tar inte reda på i vilken utsträckning det faktiskt görs. Organiserad sambedömning sker enbart i samband med nationella proven i årskurs 3, vilka bedöms gemensamt av lärarna i årskurs 3-4. De nationella proven i årskurs 6 rättas av klassläraren tillika rektorn. Lärarna har dock möjlighet att vid behov ta stöd av speciallärare i bedömningsarbetet, såväl vid nationella prov som andra

bedömningssituationer. Vidare har rektorn kännedom om att lärare använder bedömningsstöd och andra typer av tester i vissa ämnen för ökad likvärdighet. I de ämnen och årskurser som saknar nationella prov och bedömningsstöd har rektorn däremot ingen tydlig bild av hur lärarna arbetar för att kvalitetssäkra sina bedömningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver styra arbetet med kvalitetssäkring av bedömningar genom att se till att samtliga lärare samverkar med kollegor i bedömningsfrågor och att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra omdömen och betyg i samtliga ämnen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte styr lärarnas tid när det gäller samverkan kring bedömningsfrågor och inte heller i övrigt ger tydlig ledning i arbetet med att kvalitetssäkra omdömen och betyg. Därmed finns en risk att lärarnas tolkning av styrdokument och elevarbeten skiljer sig åt och i förlängningen att omdömen och betyg inte blir rättvisande eller likvärdiga.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att på ett systematiskt vis kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning. En del i detta handlar om att organisera verksamheten så att alla lärare regelbundet diskuterar frågor som rör bedömning, tolkning av styrdokument och elevprestationer. Rektorn kan tillsammans med lärarna hitta former för ett strukturerat samarbete i syfte att öka likvärdigheten och lärarnas bedömarkompetens. Förslagsvis kan rektorn styra vissa möten så att lärarna har inplanerad mötestid för att arbeta med bedömningsfrågor tillsammans med kollegor. Vid sådana tillfällen kan lärarna exempelvis jämföra olika elevers uppgifter och resonera om vilken bedömningsnivå som är lämplig i olika fall. I arbetet kan också ingå att diskutera hur man kan läsa och tolka betygskriterier och kriterier för bedömning av kunskaper, hur lärarna allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen och hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer. Rektorn behöver också se till att lärarna använder sig av de förutsättningar som ges för att kvalitetssäkra sina bedömningar. När det gäller lärare som har sin huvudsakliga tjänst vid en annan skola kan rektorn försäkra sig om att de använder olika metoder för likvärdighet genom att undersöka hur de arbetar med detta och vilka möjligheter som finns för dem att samverka med andra lärare.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, och utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa, skolchef och huvudmannens representanter samt inkommen dokumentation.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannens styrning av utbildningen är otydlig och huvudmannen gör få självständiga bedömningar av hur utbildningen lever upp till de nationella kraven. Huvudmannens representanter har visserligen god kännedom om delar av verksamheten genom att de är närvarande i det dagliga arbetet på skolan. Däremot saknas en tydlig systematik i huvudmannens kvalitetsarbete. Huvudmannen följer löpande upp verksamheten i dialoger med rektorn, personal och vårdnadshavare, dels genom huvudmannens ledningsmöten med rektorn varje vecka, dels genom informella samtal. På så sätt får huvudmannen en bild av nuläget vad gäller exempelvis praktiska frågor kring utbildningens förutsättningar. Vidare skaffar sig huvudmannen genom rektorn en generell bild av betygen i årskurs 6, men huvudmannen efterfrågar ingen analys när det gäller elevernas måluppfyllelse eller några underlag för att själva göra en sådan analys. Däremot har huvudmannen tagit fram en rapport där de utvärderar verksamhetens kvalitet inom olika områden. Områdena är dock i flera fall ospecifika och inte tydligt kopplade till de nationella målen för utbildningen. Huvudmannen planerar att uppdatera rapporten terminsvis och att vid behov justera valet av områden som utvärderas. I dagsläget har huvudmannen identifierat tre områden som fungerar mindre bra när det gäller skolverksamheten: fortbildning för personalen, studie- och yrkesvägledning för de äldre barnen och dokumentation av det systematiska arbetet. Huvudmannen har dock inte initierat eller planerat för några förbättringsinsatser inom dessa områden. Vidare finns otydlighet kring vissa roller och ansvarsområden i huvudmannens organisation. Huvudmannens styrelseledamöter har förvisso en tydlig ansvarsfördelning sinsemellan och i viss mån även gentemot rektorn, på så sätt att de exempelvis fördelat ansvarsområden som fastighetsskötsel, personalfrågor och administration. Rollen som skolchef är däremot otydligt definierad i

organisationen och skolchefen fungerar i praktiken både som en mellanhand mellan huvudmannen och personalen och som ett stöd till och ställföreträdare för rektorn.

Huvudmannen har inte heller en tydlig arbetsgång för att oberoende kunna hantera klagomål och kränkingsanmälningar. Information till elever och vårdnadshavare om möjligheten att lämna klagomål ges främst vid föräldramöten vid terminsstart. Rektorn och huvudmannen förmedlar att klagomål ska lämnas på lägsta möjliga nivå, det vill säga i första hand till lärare, därefter till rektorn och om inget händer eller rektorn har behov av stöd i hanteringen går klagomålet vidare till huvudmannen. Beroende på vad ärendet handlar om hanteras det av rektorn eller den av huvudmannarepresentanterna som inte har barn i skolan och inte heller bor på orten. Huvudmannen har dock inte tydligt förmedlat till vårdnadshavare hur de tar ansvar för att utreda och hantera ärenden på ett opartiskt sätt och oberoende av rektorn. Det framgår att många klagomål hanteras informellt i samtal och att ingen dokumentation eller sammanställning görs av klagomål och kränkingsanmälningar.

Behovsanpassat stöd till rektor

Huvudmannen ger i flera avseenden stöd till rektorn utifrån sin kännedom om skolverksamheten, även om stödet inte fullt ut är behovsanpassat. För att underlätta för rektorn att vara pedagogisk ledare stöttar huvudmannen rektorn genom olika typer av administrativt stöd, liksom stöd i ekonomiska frågor. Huvudmannen ansvarar exempelvis för att hantera alla personalärenden. Även driftsfrågor och kontakter med fastighetsägaren ingår i huvudmannens ansvarsområde i syfte att avlasta rektorn. Nuvarande rektor har inte haft möjlighet till kompetensutveckling men inför nästa läsår kommer rektorn att lämna uppdraget och en ny rektor är tillsatt som under hösten också planerar att påbörja rektorsutbildning. Eftersom huvudmannen inte gör en strukturerad uppföljning och självständig bedömning av utbildningen, har huvudmannen dock inte kännedom om eventuella ytterligare stödbehov som inte tillgodoses i nuläget.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar i vissa avseenden ansvar för långsiktigt goda förutsättningar för undervisningen. Vad gäller skolans lokalmässiga förutsättningar har huvudmannen en löpande dialog med fastighetsägaren och regelbundna möten varje månad där de diskuterar behov av förbättringar. Under innevarande termin finns en plan för att iordningsställa skolgården. Beroende på om elevantalet ökar framöver har huvudmannen och fastighetsägaren också en dialog om möjligheten att uppföra ytterligare byggnader på en del av skolgården. När det gäller

tillgång till ändamålsenlig utrustning och lärverktyg har huvudmannen en välfungerande organisation för att tillgodose skolans behov. Personalen får inkomma med önskemål och inköpsbehov diskuteras gemensamt vid ett möte innan terminsstart, varefter huvudmannen ansvarar för en samlad beställning. Huvudmannen har också utökat tillgången till skolsköterska utifrån behov. Däremot bedriver huvudmannen inget arbete för att varken på lång eller kort sikt stärka personalens kompetens eller rekrytera behöriga lärare. Huvudmannen har identifierat att fortbildning är något som fungerar mindre bra i organisationen, men har ännu inte initierat några insatser utifrån denna slutsats. Vad gäller lärarbehörighet bedrivs en del av undervisningen på skolenheten av lärare som saknar legitimation eller ämnesbehörighet och i dessa fall saknar huvudmannen en plan för hur de ska rekrytera behöriga lärare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver skapa strukturer och rutiner för att kritiskt granska och göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet, i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen gör få självständiga bedömningar av verksamhetens måloppfyllelse och därmed inte heller ger en tydlig styrning i dessa frågor. Detta innebär en risk att huvudmannen i alltför hög grad förlitar sig på rektorn som en garant för att utbildningen bedrivs i enlighet med de nationella målen och att huvudmannen inte identifierar eventuella behov i utbildningen som ligger inom huvudmannens styrningsansvar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen utvecklar tydliga strukturer och rutiner för att självständigt analysera utbildningens resultat, kvalitet och måloppfyllelse vad gäller nationella mål och likvärdighet. Utifrån slutsatserna kan huvudmannen sedan förhålla sig självständigt till och kritiskt granska de bedömningar som rektorn gör inom det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. Även om en huvudman med endast en skolenhet kan bedriva sitt kvalitetsarbete i ett sammanhang med verksamheten, framgår av skollagen att varje huvudman på ett systematiskt sätt ska följa upp, analysera resultaten och utveckla verksamheten. En utgångspunkt i detta arbete kan vara den utvärdering av skolverksamheten som huvudmannen nyligen genomfört, men för ett träffsäkert kvalitetsarbete är det viktigt att valet av områden tydligt kopplar till nationella mål, krav och riktlinjer i skollagen och läroplanen.

Det är också av vikt att huvudmannens systematiska kvalitetsarbete utgår ifrån ett styrningsperspektiv, så att huvudmannen kan identifiera behov av utveckling. Precis som på rektorsnivån kan huvudmannen i detta arbete med fördel utgå från Skolverkets stödmaterial och det nationella kvalitetssystemet.³

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Johansson

Föredragande

Signerat av: Anna Johansson

X Johanna Oskarsson Abraha...

Beslutsfattare

Signerat av: Johanna Oskarsson Abrahamsson

I handläggningen av ärendet har även Linda Ljuslin medverkat.

³ Skolverket (2025). *Systematiskt kvalitetsarbete – så fungerar det*.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/kvalitetsarbete/systematiskt-kvalitetsarbete---sa-fungerar-det> [2025-04-08]

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En intervju med skolchef.
- En intervju med huvudmannens representanter.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och därmed fått möjlighet att yttra sig över innehållet.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och

utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 2 och 3 april 2025. Digital intervju med huvudmannens representanter gjordes den 4 april 2025. Besöket genomfördes av utredarna Anna Johansson och Linda Ljuslin.

Strömsbergs friskola är en F-6-skola belägen i Karlskrona kommun. Skolan har 72 elever i årskurs 1-6. Årskurserna 3-4 och 5-6 läser åldersintegrerat. Skolan leds av en rektor som också är undervisande lärare. Huvudman för skolan är Friskolan i Strömsberg AB. Funktionen som skolchef innehas av skolans förstelärare.